

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1645
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/39
Karar Numarası : 2023/986
Başvuran : O. B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sungurlu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, Kurum kantininden alışveriş yapamadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuruda, başvuran özetle:

a. Kurum kantininden üç hafta boyunca alışveriş yapamadığını, kantin fişini doldurmasına rağmen istediği ürünlerin kendisine verilmediğini,

b. 18/10/2022 tarihinden 21/10/2022 tarihine kadar konuyla ilgili İdareye dilekçe yazdığını ancak sorununun çözülmediğini, bu süre içerisinde dördüncü kez fiş verdiğini,

c. İsteddiği ürünler verilmeyince sebebini infaz ve koruma memuruna sorduğunu, memurun Kurum Müdürünün vermediğini söylediğini belirtmiştir.

3. Muhatap Kurumdan alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın şikayeti doğrultusunda gerekli incelemenin yapıldığı,

b. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 23/5/2022 tarihli yazısı ile onaylanan Kurum İç Yönergesinde yer alan 30'uncu maddede: “Kantinden malzeme almak isteyen hükümlü ve tutuklular ihtiyaçlarını kantin istem fişi yazarak sabah sayımında ve kantin günlerinde, 08.00 – 09.00 saatlerinde görevlilere verirler. Kantin, çalışma günlerinde 09.00 – 17.00 saatleri arasında, ihtiyaç halinde ve resmi tatil günleri ile hafta sonları 09.00 – 17.00 saatleri arasında açık tutulabilir. Her hükümlü ve tutuklu haftada bir gün normal kantin alışverişi, haftada bir gün ise yaş sebze ve meyve alımı yapabilmektedir. Buzdolabı, televizyon gibi fiyatı çok yüksek olan eşyaların alımında ödenecek miktar haftalık harcama limitine dâhil değildir. Hükümlü ve tutukluların kantin alışveriş günleri kurum idaresince belirlenmektedir. Pazartesi günü A blok çoklu koşu, Salı günü C Blok çoklu koşu, Çarşamba günü B blok çoklu koşu ve tekli odalar, Perşembe günü A, B, C blokların ve tekli odaların sebze günü” olarak belirlendiği,

c. Başvuranın A-20 nolu odada barındırıldığı, kantin gününün Pazartesi olduğu,

ç. Başvuranın belirttiği tarihlerin Salı ile Cuma günlerini kapsadığı,

d. Kurum tarafından belirlenen tarihler dışında yalnızca Kuruma yeni gelen ve elzem bir durum olması halinde gözetildiği,

e. Başvuranın kendi kantin gününde talepte bulunmadığı ve belirttiği günlerde de herhangi bir kantin talebinin de bulunmadığının anlaşıldığı belirtilmiştir.

4. Muhatap Kurumdan alınan yazılı görüş başvurana iletilmiş, başvuran süresi içerisinde yazılı görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

8. Aynı Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre;

"*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Başvuran, Kurum kantininden üç haftadır alışveriş yapamadığını, kantin fişinin doldurmasına rağmen istediği ürünlerin kendisine verilmediğini, 18/10/2022 tarihinden 21/10/2022 tarihine kadar konuyla ilgili İdareye dilekçe yazdığını ancak sorununun çözülmediğini, bu süre içerisinde dördüncü kez fiş verdiğini, istediği ürünler verilmeyince sebebini infaz ve koruma memuruna sorduğunu, memurun Kurum Müdürünün vermediğini söylediğini iddia etmiştir.

11. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hapis cezalarının infazında gözetilecek ilkeler*" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre:

“Hükümlüler ceza infaz kurumlarında güvenli bir biçimde ve kaçmalarını önleyecek tedbirler alınarak düzen, güvenlik ve disiplin çerçevesinde tutulurlar.

Ceza infaz kurumlarında hükümlülerin düzenli bir yaşam sürdürmeleri sağlanır. Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddi ve manevi koşullar altında çektirilir. Hükümlülerin, Anayasada yer alan diğer hakları, infazın temel amaçları saklı kalmak üzere, bu Kanunda öngörülen kurallar uyarınca kısıtlanabilir.”

12. 5275 sayılı Kanun’un “Hükümlünün beslenmesi” başlıklı 72’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre:

“Hükümlü, kendisine verilen günlük besin ve ihtiyaç maddeleri dışındaki ihtiyaçlarını kurum kantininden sağlayabilir. Kantini bulunmayan kurumlarda, bu maddeler, idarenin izin ve kontrolü altında dışardan sağlanabilir.”

13. Muhatap Kurumun Kurum İç Yönergesi’nin 30’uncu maddesinde “Hükümlü ve tutukluların kantin alışveriş günleri kurum idaresince belirlenmektedir. Pazartesi günü A blok çoklu koğuşlar, Salı günü C Blok çoklu koğuşlar, Çarşamba günü B blok çoklu koğuşlar ve tekli odalar, Perşembe günü A, B, C blokların ve tekli odaların sebze günü” olduğunu belirten kuralın Kurumda düzen, güvenlik ve disiplini sağlamak için getirildiği ve 5275 sayılı Kanun’a uygun bir düzenleme olduğu anlaşılmıştır. Başvuran dâhil Kurumda barındırılan tüm mahpusların düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, yönetmelikler ve İdare’nin uyulmasını emrettiği davranış ve tutumlara uygun davranmaları gerekmektedir.

14. Somut olayda muhatap Kurum, başvuranın A-20 nolu odada barındırıldığını, A bloğun kantin gününün Pazartesi olduğunu, başvuranın kendi kantin gününde fiş veya dilekçe vererek talepte bulunmadığını belirtmiştir. Yapılan incelemede başvuranın belirttiği 18/10/2022 ile 21/10/2022 tarihlerinin Salı ve Cuma günlerine denk geldiği, başvuranın kendi kantin gününde dilekçe vermediği anlaşılmıştır. Ayrıca muhatap Kurum, başvuranın 18/10/2022 ile 21/10/2022 tarihleri arasında herhangi bir kantin talebinin olmadığını belirtmiş, başvuran da bu iddianın aksini ispat edecek herhangi bir belgeyi Kurumumuza sunmamıştır.

15. Yapılan inceleme neticesinde; mağdur olduğunu ileri süren başvuranın Kurumda düzen ve disiplinin sağlanması için getirilen kurala uygun davranmadığı, iddialarını delillerle desteklemediği ve muhatap Kurumun yazılı görüşüne karşı süresi içinde yazılı görüş sunmadığı anlaşıldığından açıkça dayanaktan yoksun olan başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye